

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	De consolatione philosophiae (with commentary ascribed in the text to Thomas Aquinas). Add.: Compendiosa consolationis resumptio	
Lange Titel	Document	liber de consolatione philosophie	
	Colofon	liber de consolatione philosophie	
Auteur	Document	Boecius Romanus et Orator [Boetius]	
	Colofon	Boetius	
Impressum	Plaats	Colofon	Colonia [Keulen]
	Uitgever/ drukker	Colofon	Johannes Koelhoff
	Datum	Colofon	anno millesimo quadringentesimo octogesimosecundo [1482]
Collatie	folio, a ⁸ a-g ⁸ h ⁶ i-z ⁶ tau ⁶ sigma ⁸ , 204 folia met katernnummering rechtsonder tot halverwege de katern		
Opmerking			
Inhoud	d005		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	geïntegreerde kolommen of een enkele kolom, tot 40 lijnen, gotisch lettertype in verschillende groottes, zwarte drukinkt, sprekende kopregel recto en verso op bladbreedte		
Referentie	ISTC nr.	ib00775000	
	Polain nr.	728	
Bibliotheken	twee werken in België		
	15tal exemplaren globaal		

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88 D 4		
Beschrijving	Band	afmetingen: vollederen band met houten platkern, met blindstempeling op platten (rolstempels en plaatstempels – draken en lelies) en goudstempeling op (vernieuwde) rug (rolstempel en fileetstempel)	
		titelveld in groen leer met vermelding: 'BOECII/ de /consolatione /philosophiae'	
		sporen van sloten op voorplat en achterplat	
Staat	Boekblok	dubbel blauw papieren dekblad vooraan en achteraan	
		blanco schutblad vooraan, perkamenten oortjes in maculatuur	
		blanke snede	
Gebruik	Band	mechanische schade aan leer, vooral aan de hoeken	
		scheuren in de rug op de scharnieren	
		waterschade, inktvraat aan de blauwe letters en rubricering, verschillende gerepareerde folia (met papier)	
Provenance-gegevens		onleesbaar opschrift in zwarte inkt op lederen voorplat bovenaan	
		vier verzen in Latijn op blanco schutblad vooraan: 'Cum nulli nostrum liceat praenosse futura/ Quis scit an haec vitam et finiet hora suam?/ Sic tamen immemores mortus traducimus *uum/ Nulla velut vitae meta statuta foret.'	
		rubricering en hoofdletters en lombarden in rode en blauwe inkt	
Provenance-gegevens		onderlijningen en sporadische notities in de tekst	
		geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad	
		wit papieren plaatsetiket 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' met streepjeskader, los en in twee stukken op dekblad	
Provenance-gegevens		gedrukte exlibris 11,5x10 cm op dekblad: wildeman en hert op grasperk met schild, helm en reptiel tussen hen in (zie foto)	
		los stukje zalmroze envelop met notitie: '49.G.7/ Bocklonden. N. 25/ Boetius de consolatione./ Lubeck, 1482' in blauwe ballpoint	
		vier verzen in Latijn op blanco schutblad vooraan: 'Cum nulli nostrum liceat praenosse futura/ Quis scit an haec vitam et finiet hora suam?/ Sic tamen immemores mortus traducimus *uum/ Nulla velut vitae meta statuta foret.'	
Provenance-gegevens		op de versozijde van het schutblad: 'edition très rare, ni Mr Clément, ni les Bibliographes qu'il cite, ne l'ont connu. Vide sa Bibliothèque curieuse tome 4. page 429/ et suivantes.'	
		op het blanco titelfolium: 'boetij cum commento' 'Domus hollandi' 'Boetij cum commento' 'iste liber pertinet&...& breda ...'	
		op de versozijde van het blanco titelfolium. 'impressus colonia/ anno 1482'	
Provenance-gegevens		stempel van de BIBLIOTH. DU N.D. à ANVERS op het eerste bedrukte folium	

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Historia ecclesiastica
Lange Titel	Colofon	Ecclesiastica hystoria
Auteur	Colofon	Eusebius C(a)esariensis (Tr. : Rufinus [Aquileiensis])
Impressum	Plaats	[Utrecht]
	Uitgever/ drukker	[Nicolaus Ketelaer et Gerardus de Leempt]
	Datum	M cccc.lxxiiii [1474]
Collatie	In-fol., 1-7 ¹⁰ 8-10 ⁸ 11-14 ¹⁰ 15 ⁸ 16 ⁸ 17-20 ¹⁰ 21 ⁸ 22 ⁸ , 206 folia, niet genummerd, geen signaturen	
Opmerking	- Lange titel en auteur : incipit en colofon	
	- impressum : ISTC	
Inhoud	d010	
Taal	Latijn	
Typografische Kenmerken	1 kolom, 31 lijnen, gotisch lettertype, zwarte inkt	
Referentie	ISTC nr.	ie00124000
	Polain nr.	1427
Bibliotheken	Brussels, BR ; Antwerpen, O.L.V.-College ; Gent, UB	
	26 buitenlandse bibliotheken (zie ISTC)	

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88D5(1)	
Beschrijving	Band	- kartonnen platten : 287 x 213 mm - bekleding : halflederen band, bekleed met marmerpapier, hoekbekleding (zeer klein) in leder - rug : 5 ribben (die aan beide kanten geflankeerd worden door een lijn en plantaardig motief in goudstempeling, ook kordeerlijnen zichtbaar), 6 rugvelden : - 2^e rugveld : zwart titelschildje "Eusebi Ep / HIST. ECCLES / 1474 / DEFENSOR. FIDEI" - donkerblauw dekblad
	Boekblok	- zeer grof papier : vezels duidelijk zichtbaar - blanke snede
Staat	Band	de band is in goede staat en vertoont enkel lichte slijtagesporen.
	Boekblok	- in goede staat - het boek 'gaapt' - lichte vochtschade in het staartwit, schimmelvorming achteraan in het boekblok - voor- en achteraan in het boekblok zijn in de frontmarge diepe doordrukken zichtbaar, veroorzaakt door de nagels van vroegere sluitingen.
Gebruik	- Lombarden, paragraaftekens, aanstrepingen en onderstrepingen in rode inkt. Op de meeste plaatsen is de wachtletter nog zichtbaar. De lombarden maken een vrij slordige indruk. - Het werk bestaat uit 11 libri. Het nummer van het betreffende liber werd bovenaan elke rectozijde in Arabische cijfers geschreven met zwarte inkt. - Hier en daar zijn glossen of correcties aangebracht in de kantlijn. - In het eerste katern is een stukje papier mee ingebonden waarop notities te vinden zijn in verband met het boek ("<i>Edition originale de la plus grande rareté. Voyez De Bure N°4390. Voyez aussi le quatrième catalogue des couvens supprimés, N°2317 où le nom de ville et d'imprimeur est indiqué. Le papier est marqué différemment. Quelques feuillets portent la marque d'un ceusson chargé d'un chiffre, derrière lequel est une crose ce qui semble denoter la ville episcopale, ou le livre a été imprimé. Le second traité, Defensorium fidei contra judaas a aussi été imprimé a Utrecht avec les mêmes caractères que le precedent par Ketelaer et de Leempot. Le papier porte la marque de la tête de touseau. Ici l'imprimeur n'a employe que le point et l'interrogation, et les deux points, ainsi que dans le traité precedent d'Eusebe. Vide Orlandi pag.325 Clement Bibliotheque curieuse tome 8 pag.181 et 184 ou il parle du passage qui a été chatré dans les éditions suivantes</i>")	
Provenance-gegevens	- voorplat : rond etiket met plaatsnummer 88D5 - rug : blauwgerand ovaal etiket "449.f 30" - voordekblad : - gedrukt ex libris (eigenaar : J.F. Douglas) - rechthoekig etiket "Colleg. Antverp. Soc. Jesu" met plaatsnummer 88D5	

	- eerste tekstblad : - stempel "Biblioth. du collège N.D. d'Anvers" - handgeschreven "liber Carth. in Ruremunda"
Bibliografie	- Duerloo, Janssens (1992-1994), deel 1, p. 715-716 - Pama (1987), p. 232 - Gaens, De Grauwe (2006), p.116-118 - Verschueren (1941), p. 79-89

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Defensorium fidei dialogos septem contra Judaeos, haereticos et Sarracenos continens. Add: Johannes de Turrecremata: De salute animae. Cassiodorus: Historia ecclesiastica tripartita (in part)	
Lange Titel	Document	Defensorium fidei contra iudeos hereticos et sarracenos libros seu dialogos septem contingens; Tractatus de eadem materia; Alius tractatus de eadem materia ex Historia Tripartita (libro V capitulo xvii)	
	Colofon	Defensorium fidei contra iudeos hereticos et sarracenos; tractatus de salute anime; dyalogus pro defensione Athanasij	
Auteur	Document	- ; 'Cardinalem' de Turrecremata; Cassiodorus	
	Colofon	- ; - ; Cassiodorus	
Impressum	Plaats	Extern	[Utrecht]
	Uitgever/ drukker	Extern	[Nicolas Ketelaer, Gerard de Leempt]
	Datum	Extern	[1474; rond 1473]
Collatie	folio, 1-10 ⁸ , 80 folia zonder gedrukte nummering sporen van handgeschreven katernnummering rechts onderaan		
Opmerking	externe bron voor impressumgegevens - Polain		
Inhoud	d011		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	één kolom, 31 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt wachtletters		
Referentie	ISTC nr.	id00136000	
	Polain nr.	1254	
Bibliotheken	vier werken in België		
	meer dan 30 exemplaren globaal		

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88 D5 (2)		
Beschrijving	Band	afmetingen: 285x215x60 mm halfleren band om kartonnen platten platten zijn bekleed met bruin-blauw gemarmerd papier, over de originele perkamenten bekleding heen (zichtbaar aan de hoeken) resten van de bevestiging van linten zijn zichtbaar en voelbaar aan de binnenkant van de platten (twee linten per plat, samen te knopen op de snede) vijf ribben, zes rugvelden waarvan een groenleren titelveld met in goudstempeling: 'Eusebi Ep/ HIST. ECCLES/ 1474/ DEFENSOR. FIDEI' alle rugvelden zijn afgelijnd boven en onderaan met een figuratieve lijn in goudstempeling (fileetstempel) er is vooraan en achteraan een blauw dubbel dekblad, dat verstevigd is aan de kant van het boekblok door een blanco schutblad dat eraan gekleefd is (met oortje op volgende/voorgaande folium van het boekblok)	
	Boekblok	blanke snede, stoffen kapitaal bovenaan en onderaan de rugsnede watermerken van o.a. ossenkop (met twee neusgaten) en gekroond schild	
Staat	Band	vrij goede staat, sleet voornamelijk op de platranden (voor de platbekleding) en op de rugscharnieren en ribben (voor het leer) waterschade, vooral aan de rechterbenedenhoek van de folia – sporen van schimmelvorming, scheuren in de laatste folia	
	Boekblok	van de laatste 33 folia is de voorsnede en de rechtermarge mechanisch beschadigd: horizontaal twee gaatjes in de marge, verticaal twee inkepingen in de snede – geen tekst geraakt sommige foliaranden zijn reeds aan het vervilt de lombarden in rode inkt zijn uitgelopen en vertonen witte vlekken (schimmel?)	
Gebruik	rubricering en lombarden in rode inkt onderstrepingen, sporadische indices en marginale notities in zwarte inkt		
Provenance-gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '449 f.' '30' wit rond papieren etiket op voorplat '88.D.5' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op voordeksblad ex-libris 115x95 mm: wildeman/hercules en hert op een omheind grasperk met schild tussen hen in (zie foto)		

handgeschreven notitie op eerste folium van D5(1) 'Liber Cartg in Ruremunda'

stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op eerste folium van D5(1)

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Bonum universale de proprietantibus apum
Lange Titel	Document	bonum universale de proprietantibus Apum
	Colofon	liber apum in qui dicit bonum universale
Auteur	Extern	Thomas Cantipratensis
Impressum	Plaats	Extern Keulen
	Uitgever/ drukker	Extern de drukker van Augustinus' De fide
	Datum	Extern c. 1473
Collatie	folio, 1-13 ¹⁰ 14 ⁸ 15 ⁸ 16 ¹⁰ 17 ⁸ , 164 folia met handgeschreven foliering midden bovenaan, beginnend bij 162 op het eerste bedrukte folium tot 323, laatste folium)	
Opmerking	externe bron voor auteursnaam en impressum – Polain en ISTC	
Inhoud	d011?	
Taal	Latijn	
Typografische Kenmerken	twee kolommen, 35-36 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt sprekende kopregel recto en verso, per kolom uitgelijnd en gekruist qua inhoud (liber capitulum primum secundum – voor liber primum capitulum secundum)	
Referentie	ISTC nr.	it00346000
	Polain nr.	3767
Bibliotheken	twee werken in België	
	15 à 20tal exemplaren globaal	

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88 D 8	
Beschrijving		afmetingen: 210x295x40 mm
	Band	halfleren band met kartonnen platkernen, gemarmerd papier op de platten vier ribben, vijf rugvelden, een groen leren titelveld, met goudstempeling versierd (fileetstempel), titel: 'BONUM UNIV/ SEU/ APUM PPRIET' blauw dubbel papieren dekblad vooraan en achteraan, vooraan een blanco schutblad (opgekleefd)
	Boekblok	blanco snede, een perkamenten klavier op het eerste bedrukte folium
Staat	Band	enkel sleet op de scharnieren van de rug – leer afgesleten
	Boekblok	veel sporen van vochtschade, mechanische schade aan het eerste schutblad (gescheurd) veel deels of volledig (bruin) verkleurde folia beginnende inktvraat of uitlopen van de zwarte drukinkt slechte leesbaarheid door doordruk van zwarte schrijfkinkt
Gebruik	rubricering en hoofdletters en lombarden in rode inkt onnoemelijk veel notities in zwarte inkt rond, in en over de tekst, op bijna elk folium	
Provenance-gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '450' '29' wit rond papieren etiket op voorplat '88.D.8' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad gedrukte papieren ex-libris op dekblad, 11,5x10 cm: wildeman en hert op omheind grasperk met tussen hen in een schild, een helm en een reptielachtige (zie foto's) op de versozijde van het blauw dubbel dekblad vooraan: 'Bonum universale de apibus' / 'bonum universale de apibus' in potlood, twee verschillende handen op het blanco schutblad: opgekleefd papiertje ('Apiarium. Colonia Veldener./ edition originale/ Voijez le catalogue du Duc dela/ Valliere tome i page 335./ Cet ouvrage est de thomas de/ Cantimprém Dominicain, et / suffragant de l'évêque de Cambrai', en op het schutblad zelf bovenaan rechts in zwarte inkt: 'Liber apinij qui st duo pmo' op de achterkant van het schutblad staan ook notities in bruine inkt, in voorgetekend kolommen begonnen links bovenaan en tot ongeveer de helft van de bladzijde (niet leesbaar) stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op eerste bedrukte folium	
Bibliografie	voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur	

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Flores Sancti Augustini ex libris De civitate dei extracti. De commemoratione defunctorum	
Lange Titel	Document	Flores beati Augustini extracti per veritates ex libris De Civitate Dei. De commemoratione defunctorum	
Auteur	Extern	Maioranis, Franciscus de	
	Colofon	Franciscus de Mayronis	
Impressum	Plaats	Extern	[Keulen]
	Uitgever/ drukker	Extern	[Johann Schilling]
	Datum	Extern	[c.1473]
Collatie	In 2°, 1 ^a b-k ¹⁰ , 100 folia		
Opmerking	- lange titel : incipit - impressum : ISTC		
Inhoud	d011		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	2 kolommen, 35 lijnen, gotisch lettertype, zwarte en rode drukinkt (rode inkt enkel voor het incipit)		
Referentie	ISTC nr.	im00087000	
	Polain nr.	1517	
Bibliotheken	Brussels, BR (3) ; Antwerpen, O.L.V.-College		
	12 buitenlandse bibliotheken (zie ISTC)		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88D9(1)		
Beschrijving	Band	- houten platten : 205 x 295 mm - bekleding : heel leder, blindstempeling : - ruitenveld, aangebracht m.b.v. rol - binnen de ruiten : ronde stempels, omlijnd, dierlijke en plantaardige motieven (roset, dier met herdersstaf) - rug : vijf ribben, zes rugvelden : - 2 ^e rugveld : donkergroen titelschild met goudstempeling "FRANC DE MAYRONIS FLORES B AUG. DE CIVIT. DEI"	
		Boekblok	- blanke snede - 1 klavier bij de aanvang van 'De commemoratione defunctorum'
	Staat	Band	- Het leder op de platten is ernstig beschadigd en vertoont sporen van een sluiting en een fenestra. Enkel de gaatjes waaraan deze objecten werden vastgemaakt, zijn nog zichtbaar. Het achterplat is nog zwaarder beschadigd : op de plaats waar de sluitingen zaten, is het leder helemaal verdwenen en ligt het houten plat bloot. - Er zijn ook gaatjes op de kanten, in de buurt van de hoeken. Het leder is ook hier gedeeltelijk verdwenen. Deze beschadigingen zijn de enige restanten van de hoekstukken en het kantbeslag. - Het leder op de rug is van een recentere datum en verkeert in goede staat. Er zijn slechts lichte slijtagesporen. - Het boekblok is in goede staat
Boekblok			- De zwarte tekstblokken zijn sterk doorgedrukt. Aan de andere zijde van het papier is een gele verkleuring zichtbaar. - De rode inkt van de lombarden is in vele gevallen aan de verso-zijde (resp. recto-zijde) zichtbaar.
Gebruik		- Eerste tekstblad : - handgeschreven inhoudstafel - aangeplakt blaadje met notities i.v.m. dit boek : "Incipiunt Flores beati Augustini extracti per veritates ex libris de civitate dei per magistrum Franciscum de Mayronis de ordine fratrum minorum. Sine anno, loco et typographi nomine /: sed Colonia typis Joannis Veldenes :/ in folio première édition, inconnue aux bibliographes, et superbe exemplaire. Jean Veldenes, qu'on sait avoir imprimé à Louvain en 1476, à Utrecht en 1480, et enfin à [...]bourg en 1483, a aussi exercé cet art à Cologne antérieurement à ces époques : c'est au rédacteur du catalogue des livres du Duc de la Vallière, que nous devons la connaissance de ce fait. Il nous apprend au N°645 de ce catalogue, que l'ouvrage de Jaques	

	de Theramo Consolatio peccatorum, a été imprimé par lui en cette dernière ville en 1474 ou 1475, et comme les caractères, qui ont servi à l'impression de cet ouvrage, ont également servi à l'impression du livre que nous annonçons ici, on a lieu de croire, qu'il est sorti des mêmes presses. Le père Brann a fait graver ces caractères., qui sont gothiques, et on les trouve dans son ouvrage mentionné à la tête du présent catalogue : tome i planche h. N°7. Sous cette rubrique 'Caractères typographorum coloniensiū. L'édition dont il s'agit ici, a été exécutée sur deux colonnes, dont celles qui sont entières ont 35 lignes, sans chiffres, reclames et signatures. Le premier feuillet ne contient qu'un court exposé de ce qui est traité dans le volume. Le texte commence au recto du second feuillet, il est précédé par les mots 'incipiunt flores etc.' que nous avons rapportés ci-dessus, et qui sont tirés en rouge; La table des matières vient immédiatement après, et puis un petit traité 'de animarum commemoratione ac missa pro defunctis celebranda', qui n'est que de 2 feuillets. Le volume qui est de 99 feuillets finit par cette souscription : ..." - Aanstrepingen, onderstrepingen, lombarden en paragraaftekens met de hand aangebracht in rode inkt. Meestal is de wachtletter nog zichtbaar. De eerste lombard is geschreven in blauwe inkt en voorzien van versieringen in rode inkt. De andere lombarden zijn eenvoudiger en werden met rode inkt aangebracht. Opvallend hierbij is dat deze lombarden verschillen in kwaliteit (netjes / slordig), kleur (purper-rood of oranje-rood) en uitvoering (al dan niet opgevuld). - De folia zijn met de hand genummerd in Arabische cijfers (centraal in het kopwit). Signaturen werden eveneens met de hand aangebracht.
Provenance-gegevens	- rug : blauwgerande ovale etiketten "450 / 27" en "f" - voordeksblad : - rechthoekig etiket "Colleg. Antwerp. Soc. Jesu." met plaatsnummer 88D9 - stempel "Bibliotheek O.L.V. College S.J. Antwerpen" - eerste tekstblad : handgeschreven "Bibliotheca Rubeae vallis"
Bibliografie	- Machiels (2000), p.13 - Janssens, Persoons (1989), p.39-40

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING			
Standaardtitel	Extern	Dialogi decem variorum auctorum	
Lange Titel	Document	Oracio decem dialogorum	
Auteur		verschillende auteurs verzameld door onbekende uitgever	
Impressum	Plaats	Extern	Colonia [Keulen] (handgeschreven nota's toegevoegd aan f. 99) [Keulen of Nederlanden] (Polain)
	Uitgever/ drukker	Extern	Joannes Veldener (handgeschreven nota's toegevoegd aan f.99)(ISTC) [de onbekende drukker van de Flores S. Augustini] (Polain) [Printer of the 'Flores Sancti Augustini' (Johann Schilling)] (ISTC)
	Datum	Document	1473
Collatie	folio, 1-12 ¹⁰ , 120 folia zonder nummering handmatige foliering bovenaan in het midden van de folia (van fol. 100 tot 218) sporen van handmatige katernnummering		
Opmerking	externe bronnen voor impressum: handgeschreven nota's toegevoegd aan f.99, Polain en ISTC		
Inhoud	d011		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	twee kolommen, 35 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt wachtletters		
Referentie	ISTC nr.	id00145700	
	Polain nr.	1262	
Bibliotheken	enig exemplaar in België		
	meer dan 15 exemplaren globaal		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88.D.9 (2)		
Beschrijving	Band	zie 88.D.9 (1)	
	Boekblok	blanke snede watermerken (o.a. ossenkop met kruis boven, gevorkte P)	
Staat	Band	zie 88.D.9 (1) vochtschade aan alle folia doordruk van de rode lombarden	
	Boekblok	beginnende inktvraat aan zwarte tekstblokken (gelige verkleuring rond inkt) gebruiksvlekken	
Gebruik	handgeschreven inhoudstafel van het werk met folia-aanduiding erbij op eerste folium van D.9 (1) ingeplakte papieren nota op eerste folium van D.9(1) in Frans (zie foto's) losse papieren nota tussen fol. 98 en 99 in Latijn (zie foto's) ingeplakte papieren nota op verso van fol. 99 in Frans (zie foto's): o.a. opsomming van de verschillende auteurs rubricering en lombarden in rode inkt foliering bovenaan in het midden van de folia versiering van lombard en marge van de eerste dialoog (van Isidorus) met donkerrode inkt sporen van katernnummering rechts onderaan de folia (afgesneden) 'Anthoni...Bernardus' in potlood, aanvulling bij laatste Dialogus opgesomd in de Tabula op fol. 218		
Provenance- gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '450' en een tweede 'f.' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad paarse stempel 'BIBLIOTHEEK/ O.L.V. COLLEGE S.J./ ANTWERPEN' 'Bibliothecae Rubeae Vallis' bovenaan eerste folium van 88.D.9(1)		
Bibliografie	voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur		

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Contra principales errores Mahometi et Turcorum Sarracenorum. Add: Dionysius Carthusiensis: Dialogus Christiani contra Sarracenum. Samuel, Rabbi: Contra errores Judaeorum (tr: Alphonsus Boni Hominis). Nicolaus de Lyra: Quaestio de probatione per scripturas a Judaeis receptas. Prosper Aquitanus: Responsiones contra objectiones Vincentianos, Responsiones ad excerpta ..., Responsiones scilicet Augustini ad dulcitium de octo quaestionibus ab eo missis. Athanasius: Contra haereticos. Eusebius Caesariensis: Legenda S. Sylvestri	
Lange Titel	Document	tractatus contra principales errores machometi et turcorum huc Saracenorum; De fide catholica; Responsiones contra obiectiones vincentianas; Legenda St. Silvestri; Tractatus contra Judaeos; De probatione per scripturas; Dyalogus Christiani contra Sarracenum	
Auteur	Document	Johannes de turre cremata, St. Athanasius, (St.) Prosperus, Eusebius, Samuel (Rabbi), Nicolaus de Lira,(Dionysius de Leeuwis)	
Impressum	Plaats	Extern	Brussel
	Uitgever/ drukker	Extern	Fratres vitae communis
	Datum	Extern	tussen 1475 en 25 mei 1476
Collatie	folio, collatie variërend van Polain, 208 ongenummerde folia		
Opmerking	externe bron voor impressum – ISTC eerste twee folia volgens Polain (een blanco folium en een folium met inhoudstafel) ontbreken het werk bundelt alle traktaten zoals ze in Polain beschreven worden, maar in een andere volgorde: Turrecremata, St. Athanasius, St. Prosper, Legenda St. Silvestri, Samuel Rabbi, Nicolaus de Lyra, Dionysius de Leeuwis		
Inhoud	d011		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	twee kolommen, 37-39 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt wachtletters		
Referentie	ISTC nr.	it00543000	
	Polain nr.	3877	
Bibliotheken	drie werken in België		
	eventueel indien zeldzaamheid in België: verdere info over aantal exemplaren globaal		

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88.D.10		
Beschrijving	Band	afmetingen: 210x305x55 mm halfleren band (rug + hoeken in leer) met houten platkernen overtrokken met marmerpapier de rug (zes ribben) heeft vijf titelvelden, bovenaan en onderaan afgelijnd met een figuratieve rand in goudstempeling: 'TRACTATUS CONTRA/ ERRORES MAHOMETIS / S. ATHANASII / CTRA. HARET. CABELL./ FAUTIN. ARIUM/ EJ, D, RESPONS. AD GENUENS', 'S. AUGUSTINI / RESPONS. AD DULCITIUM/ S. SYLVESTRE PAPAE/ CONSTANTINI IMPER./ ADFIDEMEVERSIO', 'TRACTATUS CONTRA/ INDEOS/ LATINO VERSUS/ FRATRI ALFONTIO/ COL. VILDENER/ 1473', 'NICOLAUS DE CLISA/ MYSTERIUM INCARNAT./ PROBATUM IN SINOT.' en 'DIONYSII CARTHUS./ DIALOG. CHRIST./ CTRA SARACEN' sporen van de bevestiging van twee sluitingen op het voorplat vooraan een dubbel blauw papieren dekblad, verkleefd met een blanco dubbel schutblad, gevolgd door twee enkele (oudere) blanco schutbladen achteraan een dubbel blanco schutblad, verkleefd met een dubbel blauw papieren dekblad de twee eerste folia zoals in Polain beschreven, ontbreken in dit werk ook de volgorde van de verschillende traktaten is anders (zie Opmerkingen)	
	Boekblok	blanc snede zes kartonnen klavieren watermerken (vb. ossenkop met kruisje boven, gekroond schild, anker)	
Staat	Band	scheuren in de ribben op de scharnieren, scheuren in leer en papier op de kanten van de hoeken, grote scheur in leer en papier op achterplat linksonder	
		oorspronkelijk een ruitenveld in lederen band onder de papieren band, met stempeling centraal.	

	Boekblok	vrij goede staat, voornamelijk gebruiksvlekken inktvraat op eerste enkel schutblad vooraan in handgeschreven notitie donkere verkleuring van het papier om de zwarte inkt van de tekstblokken – mogelijk begin van inktvraat lichte vochtschade aan de buitenrand van de folia wormvraat aan de achterste 60 folia – geen tekst geraakt
Gebruik		ingekleefde briefjes met notities in het Frans: drie op het dubbel blanco schutblad de versozijde van het dubbel blanco schutblad is volledig gevuld met notities in het Frans op het eerste enkel blanco schutblad staat een inhoudstafel van het werk (zie foto's) Rubricering en lombarden in rode inkt regelmatige indices, onderlijningen, accolades, marginale noten in bruine inkt op de versozijde van het laatste folium: twee regels Latijn, beginnend met 'deus...' (zie foto's)
Provenance-gegevens		blauwgerand wit papieren etiket op rug '449' en een tweede 'e.' wit rond papieren etiket op voorplat '88.D.10' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad exlibris (10x12 cm) van wildeman/Hercules en hert op omheind grasperk, met tussen hen in een schild met daarop een gekroond hart – boven het schild hangt een helm en daarbovenop staat een reptielachtig dier (zie foto's) handgeschreven ex-libris op eerste enkel schutblad vooraan: 'Est liber hic Sti martini lovaniensis. Ego legato ...neabilis/ domini ... magistri m. godfrido d. ...' (zie foto's) stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op eerste folium in het staartwit van folium 126: 'Est liber hic sti martini lovaniensis' op de versozijde van het laatste folium: '... .. Panth.. martini in lovanio' (zie foto's)
Bibliografie		<i>voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur</i>

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING			
Standaardtitel	Extern	Formicarius	
Lange Titel	Document	Formicarius	
	Colofon	Formicarius	
Auteur	Document	Johannes Nyder	
	Colofon	Johannes Nider	
Impressum	Plaats	Extern	[Keulen]
	Uitgever/ drukker	Extern	[Ulrich Zel]
	Datum	Extern	[niet na 1473]
Collatie	In 2°, a-h ¹⁰ j ⁸ k-o ¹⁰ p ¹² , 150 folia, niet genummerd		
Opmerking	- Document : incipit - Extern: ISTC		
Inhoud	d002		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	2 kolommen (blad 44 verso : 1 kolom), 36 lijnen, (blad 44 verso : 45 lijnen), Gotisch lettertype, zwarte inkt		
Referentie	ISTC nr.	in00174000	
	Polain nr.	2849	
Bibliotheken	Antwerpen, O.L.V.-College ; Brugge, BGS ; Gent, UB ; Leuven, KUL FG Coll.S.J.		
	33 buitenlandse bibliotheken (zie ISTC)		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88D11		
Beschrijving		- houten platten : 210 x 305 mm - bekleding : heel leder (donkerbruin), blindstempeling : - ruitenveld, aangebracht m.b.v. rol (drie evenwijdige lijnen) - binnen de ruiten : - o ronde stempels, omlijnd, Franse lelie - o ronde stempels, niet omlijnd, strakke contour, roset - o rechthoekige stempels, omlijnd, draak	
	Band	- rug : vijf ribben (over de ribben en aan beide zijden van de ribben lopen lijnen in blindstempeling, ook de kordeerlijnen zijn zichtbaar) en zes rugvelden : - 2° rugveld : titelveld, in goudstempeling : "FORMIC / JOANNIS / NYDER", omkaderd door dubbele lijn in goudstempeling - 3° - 6° rugveld : ruitvormig stempel, niet omlijnd, strak contour, plantaardig motief - 3° rugveld : onder de goudstempeling is de titel en naam van de auteur nog leesbaar, geschreven in gotische letters (Formica- rius Nyder)	
	Boekblok	- blanke snede	
Staat		- bekleding voor- en achterplat : Het leder op het voorplat is in vrij goede staat (lichte slijtagesporen, lichte plaagschade, afdruk en gaatjes van een verdwenen muiter). Het leder op het achterplat is ernstiger beschadigd : de borgplaatjes werden bruut verwijderd, waardoor het hout van de platten gedeeltelijk bloot ligt. Ook zijn krassen zichtbaar op het achterplat : de bovenste laag van het leder is afgepeld.	
	Band	- sluiting : De lederen riempjes van de sluitingen werden afgesneden, maar de uiteinden zijn nog zichtbaar op de plaatsen waar de borgplaatjes zaten. Er zijn ook verscheidene slijtagesporen (afbladerend leder) - rug : slijtagesporen (vooral scharnier en kapjes) - kanten : leder op de hoeken is volledig verdwenen. De houten platkern ligt bloot - achterdeksblad : kopervraat (ter hoogte van de uiteinden van de naaitouwen) - Vooraan in de band zijn de resten zichtbaar van twee schutbladen die uit het boek zijn geknipt	
	Boekblok	- In het eerste katern is het vierde blad onderaan beschadigd : een driehoekig stukje papier werd weggescheurd. De beschadiging reikt niet tot aan de tekst. - In de frontmarges zijn sporen van verwijderde klavieren zichtbaar.	
Gebruik	- Op het voordeksblad werd een blaadje gekleefd met notities in verband met het werk : "Cet		

	ouvrage a été imprimé avec les mêmes caractères, avec lesquels ulric Zel de Hanan a imprimé en 1473. Roberti de Litio apud quadragesimali, et sur du papier, qui porte la même marque. une chose remarquable, c'est que tandis que tout l'ouvrage est imprimé sur deux colonnes et a gros caractères, le 44e feuillet verso est imprimé a longues lignes, et en plus petits caractères, nonobstant qu'il ne contient que la suite du texte du recto, qui est imprimé a gros caractères et sur deux colonnes. Les pages qui sont entières ont 36 lignes, et le 44e feuillet verso en a 45. Ces petits caractères sont les mêmes que ceux avec lesquels le dit imprimeur a imprimé en 1467. Les deux traités de Saint Augustin 'De vita christiana' et 'de singularitate clericorum', qui furent vendus ensemble 8i5 livres. Voyez le catalogue du duc de la Vallière tome 1, N°475. M. Meerman nous a donné dans son ouvrage un echantillon de ces petits caracteres. Voyez le catalogue du Duc de la Vallière tom.i, dans les additions, pag.39. Voyez aussi la note sur Nyder, expositis in decalogum. Le papier porte la marque °ii dans le catalogue de Santander. Vide placidum Braun p.62 C'est ici l'édition originale du formicarium." - onderstrepingen, aanstrepingen, paragraaftekens en lombarden in rode inkt - enkele notities en nota-tekenen in de marge - signaturen met de hand aangebracht - achteraan in het boek zit een los bifolium dat dubbelgeplooid is en beschreven. Moeilijk leesbaar.
Provenance-gegevens	- voorplat : rond etiket met plaatsnummer 88D11 - rug : blauwgerand ovaal etiket "450 46" - voordeksblad : - rechthoekig etiket "Colleg. Antverp. Soc. Jesu." met plaatsnummer 88D11 - in potlood : "Myst." - in inkt : "19." - eerste tekstblad : stempel "Biblioth. du college N.D. d'Anvers"

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Lumen animae
Lange Titel	Document	liber moralitatum elegantissimus magnarum rerum naturalium lumen anime dictus
	Colofon	liber lumen anime
Auteur	Extern	Berengarius de Landora
Impressum	Plaats	Extern [Strassburg]
	Drukker	Extern [Printer of the 1481 'Legenda Aurea']
	Uitgever	Document Matthias Farinator
	Datum	Colofon anno millesimoquadringsimooctuagesimosecundo sexta feria post Letare [22 Mar. 1482]
Collatie	folio, 1-3 ⁸ 4 ¹⁰ 5-16 ⁸ 17 ⁶ 18-33 ⁸ , 274 folia handgeschreven katernnummering rechtsonder tot halverwege de katern	
Opmerking	externe bron voor auteursnaam – ISTC; voor impressumgegevens – Polain en ISTC	
Inhoud	d011	
Taal	Latijn	
Typografische Kenmerken	twee kolommen, 43 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt sprekende kopregels op recto, uitgelijnd op kolombreedte of paginabreedte	
Referentie	ISTC nr.	ib00341700
	Polain nr.	1468
Bibliotheken	vier werken in België	
	meer dan dertig exemplaren globaal	

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88 D 12 (1)	
Beschrijving	Band	afmetingen: 192x294x76 mm vulleren band met houten platkernen, rug is vernieuwd zes ribben en vijf velden, waarvan een groen titelveld met in goudstempeling 'Bern. De Parentini / libr moralitat / lilinn missae/ 1484' leren kapitaal boven en onderaan de rugsneede platten versierd met blindstempeling: kader met daarin ruitvormige velden, waarin en waartussen rijkelijk kleine motieven gedrukt staan (bloem, lelie, draak, IHS, een naam (zie wrijfsels)) sporen van pootjes op kop en staartkanten, ronde noppen en sloten op platten vooraan en achteraan een blanco papieren dekblad, gevolgd/voorafgegaan door een schutkatern van drie blanco folia, met voorgetekende potlood kolommen (2 per bladzijde), perkamenten oortjes in maculatuur rond schutkaternen
		Boekblok blanco snede, verschillende watermerken te onderscheiden (vb. letter p met bloem boven)
Staat	Band	vochtschade en mechanische schade aan leer van platten, verschillende plaatsen waar hout blootligt nagelgaten, roestvraat in papier waar metaal aanwezig was
	Boekblok	slechts gebruiksvlekken, sporadische wormgaatjes
Gebruik	in rood potlood, afgekort 'lumen anime' op blanco titelblad twee opgekleefde papiertjes met commentaar in het Frans op verso van het titelblad (zie foto's) rubricering en hoofdletters en lombarden in rode inkt geen notities in het boekblok zelf	
Provenance-gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '450' '42' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad tweemaal een paarsblauwe stempel 'BIBLIOTHEEK / OLV COLLEGE S.J./ ANTWERPEN' op dekblad in rood potlood, afgekort 'lumen anime' op blanco titelblad twee opgekleefde papiertjes met commentaar in het Frans op verso van het titelblad (zie foto's) stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op fol. a2 'Bibliotheca Rubea Vallis' in inkt onder de Prologustitel op fol. a2	
Bibliografie	voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur	

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Lilium seu Elucidarius missae	
Lange Titel <i>zoals in werk voorkomt</i>	Titelpagina	Lilium sive Elucidarius difficul/tatum circa officium misse.	
	Document	Elucidarius oim difficultatum circa officium misse	
Auteur	Colofon	Lilium misse	
	Document	Bernardus de Parentis	
Impressum	Colofon	Bernardus de Parentinis	
	Plaats	Colofon	Colon [Keulen]
	Uitgever/ drukker	Colofon	Johannes Guldenschaeff
	Datum	Colofon	anno M.cccc.lxxxiiij ipso die Servacij [13 mei 1484]
Collatie	folio, titelpagina, a-n ⁸ o ⁶ p ⁶ [q] ⁸ , 115 folia (aparte titelpagina), met gedrukte katernnummering rechts onder tot halfweg de katern (laatste katern van 8 folia slechts met de hand genummerd)		
Opmerking			
Inhoud	d012		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	twee kolommen, 37 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt sprekende kopregels recto en verso, uitgelijnd op paginabreedte		
Referentie	ISTC nr.		
	Polain nr.	611	
Bibliotheken	vier werken in België		
	eventueel indien zeldzaamheid in België: verdere info over aantal exemplaren globaal		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88D12 (2)		
Beschrijving	Band	zie 88D12(1)	
	Boekblok	zie 88D12(1)	
Staat	Band	zie 88D12(1)	
	Boekblok	goede staat, sporadische inktspatten (fol b 1) en scheur (o.v. mindere kwaliteit papier, fol m6)	
Gebruik	elegante rubricering in rode inkt, alsook hoofdletters en lombarden notities in zwarte inkt bovenaan het laatste folium van het voorgaande werk in de convoluut (verso) en bovenaan de titelpagina (zie foto's) zwaar vervulde papieren bladwijzer voor de titelpagina los papiertje met commentaar in het Frans na de titelpagina (zie foto's) nummering van het folium a 1		
Provenance- gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '450' '42' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad tweemaal een paarsblauwe stempel 'BIBLIOTHEEK / OLV COLLEGE S.J./ ANTWERPEN' op dekblad stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op fol. a2 van 88D12(1) 'Bibliotheca Rubea Vallis' in inkt onder de Prologustitel op fol. a2 van 88D12(1) notities in zwarte inkt bovenaan het laatste folium van het voorgaande werk in de convoluut (verso) en bovenaan de titelpagina (zie foto's)		
Bibliografie	voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur		

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING			
Standaardtitel	Extern	Quaestiones de duodecim quodlibet	
Lange Titel	Document	Questiones de xii quodlibet	
Auteur	Document	Thomas de Aquino	
Impressum	Plaats	Colofon	Colonie [Keulen]
	Uitgever/ drukker	Colofon	Arnold Ther Hoernen
	Datum	Colofon	1471
Collatie	In 2°, a ⁶ b-q ¹⁰ , 156 folia, niet genummerd, signaturen aangebracht met de hand		
Opmerking	document : incipit		
Inhoud	d005		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	2 kolommen 40 lijnen, gotisch lettertype, zwarte en rode inkt (incipit en explicit)		
Referentie	ISTC nr.	it00183000	
	Polain nr.	3717	
Bibliotheken	Antwerpen, O.L.V.-College		
	29 buitenlandse bibliotheken (zie ISTC)		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88D13		
Beschrijving	Band	- kartonnen platten : 305 x 220 mm - bekleding : donkerbruine halflederen band, bekleed met marmerpapier, lederen hoekbekleding (zeer klein) - rug : - zes rugvelden (2e rugveld : donkergroen titelschild "S. THOMAS AQ QUAESTIONES QUODLIBET" in goudstempeling) - vijf ribben (geflankeerd door twee lijnen in goudstempeling, aangebracht met rol : één strakke lijn en een lijn met repetitief plantaardig motief) - kordeerlijnen zichtbaar, ribben	
		Boekblok	- dekblad : donkerblauw papier
			- blanke snede
Staat	Band	- marmerpapier en leder vertonen lichte slijtagesporen.	
	Boekblok	- krassen in de snede - vochtplekken op het eerste blad	
Gebruik	- notities op de verso-zijde van het eerste schutblad : "<i>Vide Brunet. Il cite cette édition de Ther hoernen de 1471 à Cologne. Elle a été vendue 34 (of 94?) fr. la Vallière.</i>" - in het eerste katern zijn twee blaadjes met notities mee ingebonden : 1. "<i>de questionibus quodlibaticis Sancti Thoma. Vide panzer editiones norimbergenses. La souscription, telle qu'elle a été donnée dans le catalogue du duc de la Vallière N°538 et par M. l'abbe Laire dans son catalogue imprimé a ??? en 1792, tome 2 p.253, est fautive. Edition originale</i>" 2. "<i>C'est ici l'édition originale, et c'est gratuitement, que dans le catalogue du duc de la Vallière N°537. L'adition de Bime 'Sans date', c'est qualifié d'originale. Le redacteur du catalogue de Pinelli N°943 a prouvé qu' elle a été imprimée avant l'année 1473.</i>" - aanstrepingen, onderstrepingen, paragraaftekens, regelvulling en lombarden in rode inkt		
Provenance- gegevens	- voorplat : rond etiket met plaatsnummer 88D13 - rug : blauwgerand ovaal etiket "449 36" - voordekblad : - rechthoekig etiket "Colleg. Antverp. Soc. Jesu." met plaatsnummer 88D13 - gedrukt ex libris (eigenaar : J.F. Douglas) - voorschutblad : handgeschreven "Liber Carthusiensis in Ruremunda Et continenta in eo q sequuntur primo dyalogus beati Gregorii pape Iste quodlibeta beati Thome de Aquino sancte theologie doctoris eximii ordinis predicatorum" - eerste tekstblad : stempel "Biblioth. du college N.D. d'Anvers"		
Bibliografie	- Duerloo, Janssens (1992-1994), deel 1, p. 715-716 - Pama (1987), p. 232 - Gacns, De Grauwe (2006), p.116-118 - Verschueren (1941), p. 79-89		

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING			
Standaardtitel	Extern	Sermones quadragesimales de poenitentia. (volgens ISTD: Add: Sermo II in festo annuntiationis B.V.M. Sermo de praedestinato numero damnatorum. Sermo de catenis (with independent signatures) = Pol.1003A = 88D14(2)!)	
Lange Titel	Document	opus quadragesimale perutilissimum quod de penitentia dictum est	
Auteur	Document	Robertus de Litio	
	Colofon	Robertus	
Impressum	Plaats	Colofon/ Extern	[Keulen]
	Uitgever/ drukker	Colofon	Iohannes Colhoff [Johannes Koelhoff]
	Datum	Colofon	mille quadringenti dum sextuagintaque trini [1473]
Collatie	folio, [blanco titelblad + alleenstaand folium met inhoudstafel recto verso] ² a ⁸ b-h ¹⁰ i ¹⁰ k-o ¹⁰ pq ¹⁰ r-z ¹⁰ tau ¹⁰ sigma ¹⁰ aa-ee ¹⁰ , 290 folia met katernnummering rechtsonderaan tot halfweg de katern handmatige foliering rechtsboven vanaf het tweede bedrukte folium (vanaf I tot CCLXXXVIIIJ) ook nog sporen van handmatige foliering midden onderaan en katernnummering rechts onderaan de folia		
Opmerking	externe bron voor plaats - ISTD		
Inhoud	d012		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	een kolom, 40 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt geen wachtletters		
Referentie	ISTC nr.	ic00173000	
	Polain nr.	984	
Bibliotheken	twee werken in België		
	meer dan 20 exemplaren globaal		
EXEMPLAARENKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV 88.D.14 (1)		
Beschrijving	Band	afmetingen: 210x300x80 mm vulleren band rond houten platkernen met vernieuwde rug zes ribben en vijf velden waarvan een donkerbruin titelveld met in goudstempeling 'ROB. DE LITIO/Quadreges. et 3 aliis/ 1473', leren kapitaaltje boven en onderaan blindstempeling op de platten en kanten: kader met ruitpatroon in, waarin kleine florale motiefjes (bloem) (zie foto's) sporen van vierkante metalen noppen en sloten op platten vooraan en achteraan een perkamenten dekblad in maculatuur, alsook een blanco papieren schutblad	
		Boekblok	blanke snede, watermerk van een herten/ossenkop met kruisje bovenop (zie foto's)
		Staat	Band
Boekblok	vrij goede staat, beginnende inktvraat bij foliering in zwarte inkt rechtsboven en bij blauwe letters		
Gebruik	rubricering in rode en gele inkt, hoofdletters en lombarden in rode en blauwe inkt, versierde eerste letter en bladzijde van het werk met rode en blauwe en groene inkt handmatig aangebrachte sprekende kopregel recto en verso in rode inkt, gotisch lettertype handmatig aangebrachte foliering rechtsboven in zwarte inkt sporen van paragraaftekens in rode inkt in marges zeer sporadische notities in marges (vb. fol dd10 verso) sporen van nummering in het midden onderaan en rechtsonderaan de folia		
Provenance-gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '449' '41'		
	wit rond papieren etiket op voorplat '88.D.14'		
	geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad dekblad in maculatuur (lijkt wel een brief ter begunstiging van een zekere Martinus eps – episcopus) nota in zwarte inkt op blanco schutblad: 'liber monasterii Canonicorum Regularium vallis sti martini/ in lovanio: ex parte fratrem Johannis et ade iordaens', eronder in dezelfde hand de inhoudstafel van de convoluut: de auteur en titels van de vier sermones die erin gebundeld zitten tweemaal de notitie 'A44' op het blanco schutblad op het blanco titelblad, verso: opgekleefd papiertje met commentaar in het Frans, zie foto's! stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op eerste bedrukte folium		

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING			
Standaardtitel	Extern	Sermo II in festo annuntiationis B.V.M.; Sermo de praedestinato numero damnatorum; Sermo de catenis	
Lange Titel	Document	Sermo in festo de annuntiantionis virginis marie cum tribus alijs sermonibus de predestinato numero damnatorum et de catenis	
	Colofon	trium sermonum de annuntiatione virginis marie, de predestinato numero damnatorum et de catenis	
Auteur	Document	Robertus [Robertus de Licio]	
	Colofon	Frater Robertus	
Impressum	Plaats	Extern	[Keulen]
	Uitgever/ drukker	Extern	[Johannes Koelhoff]
	Datum	Extern	[c. 1473]
Collatie	folio, a ⁸ b ⁸ , 24 folia met gedrukte katernnummering rechtsonder tot halfweg de katern handmatige foliëring doorlopend na eerste werk in de convoluut van cc.lxxxix tot ccc.x) sporen van handmatige nummering in het midden onderaan en rechts onderaan de folia		
Opmerking	externe bron voor impressum – Polain en ISTC het exemplaar van S.J. vertoont een variant op fol. a1 (bron Polain)		
Inhoud	d012		
Taal	Latijn		
Typografische Kenmerken	een kolom, 40 lijnen, gotisch lettertype, zwarte drukinkt geen wachtletters		
Referentie	ISTC nr.	ic00173000	
	Polain nr.	1003A	
Bibliotheken	twee werken in België		
	meer dan 40 exemplaren globaal		
EXEMPLAARKENMERKEN			
Plaatskenmerk	RG-OLV D 14 (2)		
Beschrijving	Band	zie 88D14(1)	
	Boekblok	zie 88D14(1)	
Staat	Band	zie 88D14(1)	
	Boekblok	lichte vochtsporen	
Gebruik	rubricering in rode en gele inkt, hoofdletters en lombarden in blauwe en rode inkt, versiering van eerste letter en deels de marge van fol a.1 met rode inkt sporen van handmatige nummering in het midden onderaan en rechts onderaan de folia		
Provenance- gegevens	blauwgerand wit papieren etiket op rug '449' '41' wit rond papieren etiket op voorplat '88.D.14' geel papieren plaatsetiket van het 'COLLEG. ANTVERP./ Soc. Jesu./ N°' op dekblad dekbladen in maculatuur (vooraan lijkt wel een brief ter begunstiging van een zekere Martinus eps – episcopus) nota in zwarte inkt op blanco schutblad: 'liber monasterii Canonicorum Regularium vallis sti martini/ in lovanio: ex parte fratrem Johannis et ade iordaens', eronder in dezelfde hand de inhoudstafel van de convoluut: de auteur en titels van de vier sermones die erin gebundeld zitten tweemaal de notitie 'A44' op het blanco schutblad op het blanco titelblad van 88D14 (1), verso: opgekleefd papiertje met commentaar in het Frans, zie foto's! stempel van de BIBLIOTH. DU COLLEGE N.D. à ANVERS op eerste bedrukte folium van 88D14(1)		
Bibliografie	voorlopig blanco: gaat over verdere secundaire literatuur		

BIBLIOGRAFISCHE BESCHRIJVING

Standaardtitel	Extern	Praeceptorium divinae legis, sive Expositio decalogi
Lange Titei	Document	Preceptorium divine legis. Expositio decalogi
	Colofon	Preceptorium divine legis.
Auteur	Document	Johannes Nider
	Colofon	Johannes Nider
Impressum	Plaats	Colofon Colonie [Keulen]
	Uitgever/ drukker	Colofon Johannes Koelhof de Lubeck
	Datum	Colofon Mccccxxij [1472]
Collatie	In 2°, a-h ⁸ (-a4) l ⁸ k-z ⁸ aa-hh ⁸ ll ⁸ kk-mm ⁸ , nn-oo ¹⁰ pp ⁸ , 308 ff., niet genummerd, signaturen	
Opmerking	Lange titel : incipit	
Inhoud	d011	
Taal	Latijn	
Typografische Kenmerken	2 kolommen, 39 lijnen, gothisch lettertype, zwarte drukinkt, sprekende kopregels (enkel recto, maar op h5 en vanaf ll ook verso)	
Referentie	ISTC nr.	in00197000
	Polain nr.	2875
Bibliotheken	Antwerpen, O.L.V.-College ; Liège, BU	
	12 buitenlandse bibliotheken (zie ISTC)	

EXEMPLAARKENMERKEN

Plaatskenmerk	RG-OLV 88D15	
Beschrijving	Band	- houten platten : 300 x 205 mm - bekleding : halflederen band (groen leder), bekleed met sierpapier, lederen hoekbekleding (groen) - rug : vier ribben (kordeerlijnen vaag zichtbaar), vijf rugvelden die boven- en onderaan geflankeerd worden door een motief (opgebouwd uit boogjes, aangebracht met rol) in goudstempeling • 2° rugveld : titelveld "Joannis Nider PRAECEPTORIUM DIVIN.LEGIS" in goudstempeling • 5° rugveld : "COLONIA JOHAN. KOELHOF 1472" in goudstempeling - dekbladen : donkerblauw papier
	Boekblok	- blanke snede - 11 klavieren
Staat	Band	- in goede staat - slijtagesporen op de ribben, kanten en achterplat, de hoeken hebben het meest te lijden gehad (afbladerend leder)
	Boekblok	- plaagschade : vooral achteraan in het boekblok - vochtschade : fol. nn2 en nn9 (vlekken in het snijwit en bij de lombarden)
Gebruik	- Vooraan in het boekblok werd een blad mee ingebonden waarop notities zijn geschreven in verband met dit werk : "<i>Les épîtres de Gasparin imprimés a Paris vers 1470, et dans le Mammothrestus imprimé dans la même année à Munster en Argovic; mais c'est une erreur; car Chevallier assure formellement dans sa dissertation sur l'origine de l'imprimerie de Paris page 38 que cette édition des épîtres de Gasparin est sans signatures. Le père Brano dit la même chose de Mammothrectus dans la description qu'il nous en donne tom. 1 (page 131) dans son ouvrage rappelé à la tête de ce catalogue. Comme ce Mammothrectus est un Dictionnaire, on y a imprimé au bas les pages les lettres initiales des mots, qui dans nos dictionnaires modernes se trouvent au haut des pages et le père Mercier aura pris apparemment ces lettres initiales pour des signatures. Schelhorn dans la Diatribe préliminaire page 26 est tombé dans la même erreur. L'édition que nous annonçons ici, a été exécuté sur deux colonnes, dont celles qui sont entières ont 39 lignes, elle est sans chiffres et sans reclames, mais il y a des signatures depuis a jusqu'à mm. iiii : au haut des pages se trouvent des sommaires, comme dans les deux éditions qui précédent, et les chapitres sont également divisés en plusieurs sections marquées par les lettres ABC etc. et on lit à la fin de l'ouvrage la souscription suivante : Explicit praeceptorium divine legis fratris Johannis Nider sacre theologie professoris eximii ordinis predicatorum conventualis Nurenbergensis Impressum Coloniae per magistrum Johannem Koelhof de Lubick. Anno domini M cccc LXX ij. 28 feuillets séparés et non signaturés, qui renferment la table des</i>	

	matières et celle des chapitres, terminent le volume. <u>Titre ou quasi titre de ce livre</u> : <i>Incipit prologus in expositionem decalogi secundum fratrem Johannem Nider Sacre theologie professorem ordinis predicatorum</i>. Jean Koelhof natif de la ville de Lubek a été l'un des plus laborieux et des plus infatigables imprimeurs du quinzième siècle : le nombre des volumes qui sont sortis de ses presses, est si considérable qu'aucun imprimeur de son temps ne peut, quant à cela, être mis en parallèle avec lui. Maittaire prétend dans ses annales typographiques que ses presses ont déjà roulé dans la ville de Cologne en 1470, et pour ce prouver, il cite le livre <u>de probabilitatibus rerum de Bartholomeus anglicus</u> imprimé par lui, et qui porte cette date : mais ce bibliographe s'est trompé, et il est certain, que ce livre, n'a été imprimé par Koelhof qu'en MCCCCLXXXIII. L'exemplaire que Maittaire a eu sous les yeux était de cette édition, mais comme les quatre derniers chiffres y avaient été effacés, Maittaire a cru, que ce livre avait été réellement imprimé en MCCCCLXX. C'est ce que M. Meerman nous apprend dans ses origines typographique tome I page 59. Koelhof a été peut-être le premier de tous les imprimeurs qui se soit servi de signatures, car il s'en trouve dans le praeceptorium divini legis dont il s'agit ici. Il est vrai que le père Mercier soutient dans son supplément à l'histoire de l'imprimerie de Prosper Marchand page 120 qu'elles ont déjà été employées dans " - Paragraaftekens, lombarden, onderstrepingen en aanstrepingen in rode inkt. Lombarden afwisselend in rode en blauwe inkt. Hier en daar is de wachtletter nog zichtbaar. - eerste tekstblad : sierinitialen, plantenmotief, randversiering (in de linker- en middenmarge). Ook verderop in het boek is de eerste lombard van elk hoofdstuk voorzien van versiering. - handgeschreven commentaar in de marges (in zwarte inkt)
Provenance-gegevens	- voorplat : rond etiket met plaatsnummer 88D15 - rug : ovaalvormig etiket "449 33" - voordeksblad : rechthoekig etiket "Colleg. Antverp. Soc. Jesu." met plaatsnummer 88D15 - eerste tekstblad : stempel "Biblioth. du college N.D. d'Anvers"